

6. A kölcsönzött könyvek tematikus megoszlása (ismeretterjesztő irodalom - szépirodalom) megközelítően azonos a két országban: mintegy egy-negyedük az ismeretterjesztő mű.

7. A könyvtári rendezvények száma hazánkban háromszorosa a finnországinak. Mivel a statisztikákban ezek további bontása más szempontok szerint történik, csak annyit állapíthatunk meg, hogy mindkét országban a gyermekrendezvények túlsúlya a jellemző (nálunk 80 %-uk szólt gyermekeknek ill. ifjúságnak, Finnországban pedig 60,3 %-uk meseóra volt.) A meseórák mellett a legnagyobb számban a kiállítások szerepelnek a rendezvényfajták között, ez a szám azonban együtt tartalmazza a gyermek-, ill. felnőtt-rendezvényeket.

Előkészületben a könyvtárak automatizálása

Karel SYROVÝ

A szerző Přípravujeme automatizaci knihoven c. cikkéből (Čtenář, 1976. 8-9.no. 312-317.p.; 10.no. 345-350.p.) FUTALA Tibor készített referátumot.

Az automatizálás térhódításában - témánk szempontjából - különösen az alábbi tények és trendek keltik fel a figyelmünket:

1. Általában: napjaink harmadik és negyedik generációs számítógépei sokszorta gyorsabbak és nagyobb memóriájuk, mint a második generációba tartozók, és mindinkább lehetővé teszik az egymás közötti, illetve a távoli terminálokkal való kommunikációt.

2. Speciálisan: Az Egységes Számítógéprendszer kialakítása nyomán a KGST-országokban is felgyorsult az 1. pontban körvonalazott fejlődés.

3. Csehszlovákiában: a hatodik ötéves tervben számos automatizált irányítási rendszert kell konkrétan megtervezni, úgyhogy a hetedik és a nyolcadik ötéves terv az automatizálás átfogó realizálásának időszaka lesz.

4. A csehszlovákiai tájékoztatási rendszerek terén: elhatározott dolog mind a szakirodalmi (ennek keretében a szakkönyvtári), mind a közgazdasági, mind pedig a tervezési információs rendszer automatizálása, illetve ennek során a három rendszer ésszerű mértékű integrálása.

Nyilvánvaló, hogy a fenti tényezők hatására a nagyobb és a közepes nyilvános (közművelődési) könyvtárak és fiókjaik egyes munkafolyamatainak automatizálását is napirendre lehet, sőt: kell tűzni. Az automatizálásnak itt mindenekelőtt a terminálok adta lehetőségeket kell hasznosítani. Az automatizálásnak várhatóan kettős haszna lesz:

- általa a nyilvános könyvtárak is "belépőjegyet" kapnak a tájékoztatási-szakkönyvtári rendszerekbe és megfordítva: a tájékoztatási-szakkönyvtári rendszerek szolgáltatásai "nagyobb piachoz" jutnak,
- az adminisztratív feladatok csökkenése és a rendelkezésre álló adatbázis alaposabb elemezhetősége révén az automatizálás a nyilvános könyvtárak pedagógiai funkcióit is felerősítheti.

Az elképzelések szerint a központi könyvtáraknak on-line, a fiókoknak pedig off-line módon kellene kapcsolódniuk a számítógéphez. Első lépésként a kölcsönzések, a visszahozások, a hosszabbítások és a sürgetések, illetve a gazdálkodás automatizálására kerülhet sor, második lépésként az állományépités és feltárás automatizálására. (Az ismertetett cikk az "első lépés" különféle munkaféleségeinek automatizálási elvét diagrammokon is szemlélteti.)

Az előttünk álló években az automatizálás koncepcióját kell kimunkálni. Ennek során meg kell határozni, hogy

- a rendszernek műszakilag "mit kell tudnia",
- mik az áttérés könyvtári előfeltételei (a használt jelzetek, olvasónyilvántartások, stb. reformja),
- várhatóan milyen költségekkel jár az áttérés.

UNESCO ösztöndíjjal az Egyesült Államokban és Svédországban

A számítógépes információ-szolgáltatások helyzete és szerepe a fejlett kapitalista államokban – magyar szakkönyvtáros szemével

KOVÁTS Zoltán

1975 nyarán szereztem tudomást arról, hogy az UNESCO ugynevezett "Részvételi programja" keretében pályázatot nyújthatok be a Kulturális Kapcsolatok Intézetéhez kéthónapos, az USA-ban, ill. Svédországban teendő tanulmányutra. A tanulmányut páratlan lehetőséget ígért a szakirodalmi információs szolgáltatások legujabb, legfejlettebb technikáju, éppen ezért költséges, nálunk még nem eléggé ismert és elterjedt formájának, a számítógépes adatfeldolgozás eredményeire épülő visszakereső rendszereknek a tanulmányozására a kapitalista világ két igen fejlett és gazdag államában.

1976. szeptember 15-én érkeztem New Yorkba, ahol az UNESCO megbízásából az Institute of International Education (IIE) szervezte USA-beli programomat.

Azt hittem, hogy vagy az UNESCO vagy az IIE a helyi körülmények alapos ismeretében részletes munkatervet állít össze számomra. Ezzel szemben az un. eredeti, tudatosan vázlatos tervemet nemhogy bővítették volna, még törlték is belőle a Lockheed Corporation és a Stanford University.tervezett látogatását.

A szervező munka egyébként abból állt, hogy az általam megjelölt intézményeknél konkrét személyekkel időpontot beszéltek meg, és elintézték számomra bizonyos adminisztratív ügyeket (helyfoglalás, menetjegy, stb.).

Az első meglátogatott intézmény a Chemical Abstracts Service volt, Columbus városban, Ohio államban. Sajnos, nem tudtam találkozni Mr.R.E. O'Dette-val, azzal az igazgatóhelyetttessel, aki számítógépes szolgáltatásunk megszervezésekor számos esetben nyújtott konkrét, gyors és hathatós segítséget. Mr. Ch.A. Rolle szervezte meg számomra az intézményen belüli programot. A rendszerszervezők elmagyarázták nekem a CAS fejlesztési programját, amit a vonatkozó kiadványuk alapján lényegében már ismertem, majd megmutatták az adatfeldolgozás egész folyamatát, az információk gépi adathordozóra való vitelét. A gépirók a nyomtatott formában kiadandó referálót